

Koronapandemia vaikutti liikunta-alan toimijoihin vaihtelevasti – ihmiset eivät ole täysin palanneet toimintaan

Koronapandemialla oli suurimmat negatiiviset vaikutukset liikunta-alalla yrityksiin. Kuntien liikuntapalvelut ovat palautuneet pääosin koronaa edeltävälle tasolle, mutta kaikki asiakkaat eivät ole palanneet palveluihin. Urheiluseurojen toimintamahdollisuudet heikentyivät yli puolella seuroista, mutta taloudellinen tasapaino säilyi. Pitkään jatkunut seurojen talouden kasvu ja toiminnan ammattimaistumisen kehitys näyttävät pysähtyneen, selviää valtion liikuntaneuvoston tilaamasta Liikuntatoimialan tilannekuva -selvityksestä.

Liikuntatoimialalla koronapandemia vaikeutti eniten yritysten toimintaa. Lähes 80 % yrityksistä kertoo kohdanneensa vaikeuksia tai vakavia, toimintaa uhkaavia vaikeuksia. Vaikutukset olivat erilaisia yritystyyppistä riippuen. Suurimmissa vaikeuksissa olivat sisäliikuntapalveluja tarjoavat yritykset. Osalla golf-yrityksiä taloudellinen tilanne jopa parani koronarajoitusten aikana.

Liikunta-alan yrityksistä 80 % sai koronatukea vähintään yhdestä lähteestä. Noin neljännekselle yrityksistä tuella oli ratkaiseva merkitys korona-ajasta selviämiseen, ja lähes viidennekselle tuesta oli jonkin verran apua. Tuella oli merkitystä erityisesti kuntokeskuksille. Viidennekselle alan yrityksistä tuella ei ollut olennaista merkitystä. Vajaa kymmenes alan yrityksistä ei saanut haustaan huolimatta tukea, mikä aiheutti vakavia ongelmia yritykselle.

Liikunta-alan yritysten toipumista korona-ajan vaikeuksista on haastanut syksyllä 2022 alkanut kustannustason nousu. Lisäksi noin 40 %:lla liikunta-alan yrityksistä energian hintojen nousu on vaikeuttanut olennaisesti toimintaa. Tulevaisuudessa huolta herättää erityisesti asiakkaiden ostovoiman heikentyminen.

Kunnissa liikuntapalveluiden tarjonta on pääosin palautunut koronaa edeltävälle tasolle, mutta kaikki asiakkaat eivät ole palanneet käyttämään palveluja. Vain noin puolet kunnista – uimahallien osalta vielä harvemmat – ilmoitti asiakasmäärien palanneen entiselle tasolle. Lähes kaksi kolmasosaa kunnista käynnisti koronarajoitusten aikaan etäpalveluja. Noin puolet kunnista tarjoaa ryhmäliikunnan etäpalveluja edelleen. Toinen keskeinen korona-ajan uudistus kunnissa oli ulkoliikunnan palvelujen ja liikuntapaikkojen lisääminen sekä niihin liittyvä tiedotus.

Liikuntatoimen käyttökustannukset ovat nousseet 70 %:ssa kuntia energiakriisin ja yleisen kustannustason nousun seurauksena. Kustannustason nousu ei näytä johtavan kuntien liikuntapalveluissa lyhyellä aikavälillä kunnan perimien maksujen laajoihin korotuksiin, mutta pidemmällä aikavälillä tilanne voi muuttua. Kuntien liikuntapalvelujen lähivuosien haasteina nähdään etenkin kunnan yleinen taloustilanne ja liikuntatilojen uudistustarpeet.

Liikunta- ja urheiluseurojen toimintamahdollisuudet heikentyivät yli puolella seuroista, mutta taloudellinen tasapaino säilyi. Toimintamahdollisuudet pysyivät ennallaan 40 %:lla ja paranivat 8 %:lla seuroista. Seurojen vuositulot vähenivät keskimäärin 5 % ja jäsenmäärä vähentyi 3 % koronavuosien aikana. Eniten ongelmia kohtasivat suurten kaupunkien vuosituloiltaan suuret seurat, kilpaurheiluun keskittyneet seurat ja sisäolosuhteissa toimintaansa pyörittävät seurat.

Koronapandemia heikensi seurojen toimintamahdollisuuksia huomattavasti enemmän kuin energiakriisi ja yleinen kustannustason nousu.

**Viime vuosien haasteiden myötä pitkään jatkunut seurojen talouden kasvu ja toiminnan ammat-
timaistumisen kehitys näyttävät pysähtyneen.** Vuonna 2023 seurat arvioivat toimintamahdolli-
suuksien kehittyvän parempaan suuntaan, mutta erityisesti talousongelmien ennakoitaan jatkuvan.

Lajiliittojen ja järjestöjen talous selvisi pääosin hyvin koronapandemiasta. Koronapandemian aikana toimintamahdollisuudet heikentyivät kahdella kolmesta, pysyivät ennallaan noin neljänneksellä ja paranivat joka kymmenennellä järjestöllä. Lajiliittojen oma tulonhankinta väheni 8 % vuonna 2022, mutta vuositulos oli keskimäärin jopa parempi kuin vuonna 2019. Lajiliittojen urheilijalisenssien kokonaismäärä jopa hieman lisääntyi koronavuosien aikana, mutta kokonaismäärään vaikuttivat reilusti lisenssimääriään lisänneet jalkapallo ja golf. Muissa lajeissa lisenssien määrä väheni keskimäärin 9 %.

Lajiliitoista ja järjestöistä 43 % arvioi toimintamahdollisuuksien kehittyvän parempaan suuntaan vuonna 2023, mutta noin viidennes arvioi toimintamahdollisuuksiensa heikentyvän – erityisesti talousongelmien ennakoitaan jatkuvan.

Liikuntatoimijoiden tilannekuva -selvityksen toteutus ja julkistaminen

Liikuntatoimijoiden tilannekuva -selvityksen tavoitteena oli selvittää liikuntatoimialan ajankohtaista tilannetta sekä kehitysnäkymiä: miten koronapandemian ajasta on palauduttu sekä miten energiakriisi ja yleinen kustannusnousu ovat vaikuttaneet alan toimijoihin. Selvityksen aineiston muodostivat tammi-helmikuussa 2023 tehdyt kyselyt kuntien liikuntatoimille (n = 194), liikunta- ja urheiluseuroille (n = 706), lajiliitoille ja järjestöille (n = 53) sekä liikuntatoimialan yrityksille (n = 200).

Liikuntatoimijoiden tilannekuva -selvityksen tilasi valtioniikuntaneuvosto. Selvityksen toteuttamisesta vastasivat tutkija Timo Ala-Vähälä (kunnat ja yritykset) ja tutkija Pasi Mäenpää (seurat, järjestöt ja lajiliitot). Selvitys on jatkoa kesäkuussa 2020 julkaistulle [valtioniikuntaneuvoston raportille koronapandemian akuuteista vaikutuksista liikuntatoimialaan](#).

Selvityksen **tulokset julkaistaan 29.3.2023 kello 10.00–12.00**. Tilaisuuteen on mahdollista osallistua etänä tai paikan päällä (Oikeusministeriö, nh. Julkisuus, Eteläesplanadi 10, Helsinki). Tilaisuuden ohjelma: www.liikuntaneuvosto.fi/tapahtuma/liikuntatoimialan-tilannekuva-2023-selvityksen-julkaisutilaisuus/

Median ilmoittautumiset tilaisuuteen **28.3. mennessä**: saku.rikala@gov.fi.

Liikuntatoimialan tilannekuva -selvitys **on luettavissa sähköisesti 29.3. alkaen kello 10.00** osoitteesta: www.liikuntaneuvosto.fi. Julkaisu toimitetaan medialle pyynnöstä embargona. **Huom! Tiedot ovat julkaisuvapaat 29.3. klo 00.05.**

Haastattelupyynnöt ja muut tiedustelut:

- Minttu Korsberg, pääsihteerin, valtioniikuntaneuvosto, minttu.korsberg@gov.fi, puh. 0295 330 018 (selvityksen toteutus)
- Timo Ala-Vähälä, tutkija, timo.ala-vahala@juritele.fi, puh. 040 734 1466 (kuntien liikuntapalvelut ja liikunta-alan yritykset)
- Pasi Mäenpää, tutkija, pasi.maenpaa@appm.fi, puh. 040 7788 993 (liikunta- ja urheiluseurat sekä lajiliitot ja muut liikuntajärjestöt)